

॥ १६ ॥ भक्ताभक्ष्येदिति त्रिज्ञापालनरूपत्वादप्यधोनाभिप्रहारोनाधर्मइत्यर्थः ॥ १७ ॥ १८ ॥ यौनः योनिनिमित्तः संबंधः अस्माकंपितामहः पांडवानां मातामहश्चेकइतियौनसंबंधः एवमर्जुनेनामातृत्वा
 दिरपि सुखहर्दोः अन्योन्यसुखप्रदः सौहार्दोः स्नेहेनचेत्यर्थः ॥ १९ ॥ सीरश्रुतरामः ॥ २० ॥ धर्मइति नियच्छति नियममेति अर्थकामाभ्यां धर्मः संकोचेतीत्यर्थः ॥ २१ ॥ धर्मार्थौ कामेनापीडयन् धर्मकामा
 स्वकाः पितृष्वसुः पुत्रास्ते परैर्निरुक्ताभृशं ॥ प्रतिज्ञापालनं धर्मः क्षत्रियस्येह वेदग्रहं ॥ १६ ॥ सुयोधनस्य गदया भंक्तस्मरूढमहाहवे ॥ इति पूर्वं प्रतिज्ञातं भीमेन हि
 सभातले ॥ १७ ॥ मैत्रेयेणाभिशासश्च पूर्वमेव महर्षिणा ॥ ऊरुतेभेत्स्यते भीमो गदयेति परंतप ॥ १८ ॥ अतो दोषं न पश्यामि मा कुड्यास्वप्रलंबहन् ॥ यौनः स्वेः सु
 खहर्दौश्च संबंधः सहापांडवैः ॥ १९ ॥ तेषां वृद्धा हि वृद्धिर्नो मा कुधः पुरुषर्षभ ॥ वासुदेववचः श्रुत्वा सीरश्रुत्या हर्मवित् ॥ २० ॥ धर्मः सुचरितः सद्भिः सचदाभ्यां
 नियच्छति ॥ अर्थश्चात्यर्थलुब्धस्य कामश्चातिप्रसंगिणः ॥ २१ ॥ धर्मार्थौ धर्मकामौ च कामार्थौ चाप्यपीडयन् ॥ धर्मार्थकामान्योभ्येति सोत्यंतं सुखमश्नुते ॥
 ॥ २२ ॥ तदिदं व्याकुलं सर्वकृतं धर्मस्य पीडनात् ॥ भीमसेनेन गोविंदकामं त्वंतु यथात्थमां ॥ २३ ॥ कृष्ण उवाच अरोषणो हि धर्मात्मा स ततं धर्मवत्सलः ॥
 भवान्प्रख्यायते लोके तस्मात्संशाम्य मा कुधः ॥ २४ ॥ प्राप्तं कलियुगं विद्धि प्रतिज्ञां पांडवस्य च ॥ आनृण्यं यातु वैरस्य प्रतिज्ञायाश्च पांडवः ॥ २५ ॥ संजय उवाच
 धर्मच्छलमपि श्रुत्वा केशवात्सविशंपते ॥ नैव प्रीतमनारामो वचनं प्राह संसदि ॥ २६ ॥ हत्वाऽधर्मं णराजानं धर्मात्मानं सुयोधनं ॥ जिह्वयोधीतिलोके स्मिन्
 ख्यातिं यास्यति पांडवः ॥ २७ ॥ दुर्योधनोऽपि धर्मात्मा गतिं यास्यति शाश्वतीं ॥ ऋजुयोधीहतो राजा धार्तराष्ट्रानराधिपः ॥ २८ ॥ बुद्धदीक्षां प्रविश्याजौरणयज्ञं
 चालाश्च सवार्णयाः पांडवाश्च विशंपते ॥ रामे द्वारवतीं यातेनातिप्रमनसो भवन् ॥ २९ ॥ इत्युक्त्वा रथमास्थाय रौहिणेयः प्रतापवान् ॥ श्वेताश्रिशिखराकारः प्रययौ द्वारकां प्रति ॥ ३० ॥ पं
 बवीदिदं ॥ ३१ ॥ वासुदेव उवाच धर्मराज किमर्थं त्वमधर्ममनुमन्यसे ॥ हतबंधोऽयं देतस्य पतितस्य विचेतसः ॥ ३२ ॥ दुर्योधनस्य भीमेन मृगमानं शिरः पदा ॥
 उपप्रेक्षसि कस्मात्त्वं धर्मज्ञः सन्नराधिप ॥ ३३ ॥ युधिष्ठिर उवाच नममैतत्पि यं कृष्णयद्राजानं दकोदरः ॥ पदाम्भूयस्त्पृशत्क्रोधान्न च तदप्येकुलक्षये ॥ ३४ ॥
 वर्थेनापीडयन् कामार्थो धर्मेण चापीडयन्नित्यर्थः ॥ २२ ॥ कामं येष्टं त्वमां प्रति उक्तवानसि न तु धर्म्यं यतोऽर्थलुब्धेन भीमेन धर्मस्य पीडनात्पूर्वोक्तो मार्गो व्याकुलीकृतइत्यर्थः ॥ २३ ॥ २४ ॥ प्राप्तमिति क
 लियुगं भेष्टावत्यापं नतीव लेबावहमिति भावः ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥